

iskolák elhelyezését, illetőleg a miniszter ur rendeletében megnyilvánul, minden bírálaton felül állónak látjuk, mert el nem képzelhető, hogy a kereskedelmi szakiskolák oly községekben állíttassanak fel, melyek nem központjai egy-egy nagyobb vidéknek s melyek a közgazdasági és kulturális fejlődés biztosítékai nem rendelkeznek.

Ehhez az irányító eszméhez alkalmazkodva, a kereskedelmi szakiskolákat Székelyudvarhely, Parajd, Székelykeresztur, Etéd, Szentegyházfalva, Nagysolymos, Oklánd, Zetelaka, Homoródszentmárton és Vargyas községekben óhajtjuk létesíteni. — E községek természetes és forgalmi központjai egy-egy nagyobb vidéknek s a közgazdasági és kulturális fejlődésnek nélkülözhetetlen feltételeivel rendelkeznek, de nem hallgathatjuk el e helyen, hogy a kereskedelmi szakiskoláknak egyszerre mind a 10 községben való létesítése, lehetetlen feladatnak látszik.

Lehetetlennek látszik azért, mert ez intézmény egészen új. — E téren semmi néven nevezendő tapasztalattal nem rendelkezünk és semmi biztosíték nincs arra, hogy ezen iskolák egyszerre benépesíthetők volnának, már pedig ez intézmények a kir. kincstár részéről jelentékeny áldozatokat igényelnek és ez áldozatokat bizonytalan sikerekért kockáztatni nem szabad. — Két-három év megmutatja, életre való-e az új intézmény. — Ha annak bizonyul, miben nem kételkedünk, mind a tíz szakiskola felállítható lesz, egyelőre azonban csak két helyen és pedig Székelyudvarhelyen és Székelykereszturon, a vármegyei élet e két legjelentősebb gócpontjában ajánljuk azok létesítését.

A szóban levő intézménynek az elemi iskolákkal kapcsolatban kell szerveztetniök, de csak annyiban, amennyiben ezen szakiskolák az elemi népiskola hatodik osztályát elvégzett, 12 életévét betöltött növendékek legjobbjai közül nyernék a tanuló anyagot. — Az összeköttetés más tekintetben el nem képzelhető, mivel a kereskedelmi szakiskolák célja, feladata az elemi oktatástól annyira eltérő, hogy azok vezetése csakis külön szakkészültséggel bíró tanítói karra bízható, tanítási ideje pedig annyira kiterjedt, hogy az egy-egy ember egész szellemi és szervezeti erejét igénybe veszi.

A kereskedelmi szakiskolák feladata életrevaló ügynöki kar képzésében ki nem merülhet, az ügynökösödéshez különben is az egyénnel született: rátermettség, különös élelenség, mozgékonyosság, rábeszélő tehetség, éles megfigyelő képesség stb. szükséges, miket aztán az iskola van hivatva kiművelni s életre hatóvá tenni. Szükséges ezen kívül, hogy a lakosság egy és pedig kiválóan jóra való része elvonassék azon foglalkozástól, mely részére tisztos megélhetést nem nyújt, csak a közelszegényedést s ennek nyomán fölsarjadzó társadalmi bajokat szüli és oly újabb foglalkozásra tereltesse, mi eddig kellő figyelemben nem részesült, hol az egyén tisztos megélhetést talál s hozzájárul a közvagyonosodáshoz. Ez a kereskedői pálya, melyen intelligens, szakképzett emberekre van szükség!

A kereskedelmi szakiskolák tehát föltétlenül e kettős céllal szervezendők, hogy hivatásukat betölthessék.

Az ily feladatokra hivatott kereskedelmi szakiskolák, a jelzett előfeltételek mellett három évi tanfolyammal volnának és pedig a nem helybeliek részére föltétlenül internátussal szervezendők.

A három éves tanfolyammal bíró szakiskola eltérőleg a sablonoktól, céljainak megfelelő szervezettel volna ellátandó.

A szorgalmi időszak mindenik évfolyamon két részre volna osztandó. Az első szeptember hó első napjától december hó 20-áig, a második február hó 1-től június hó közepéig tartana. December hó 20-tól január hó 2-ig, június hó 16-tól 30-ig absolut szünet volna adandó, mit a tanulók a szülei háznál üdülésre használnának. Január, július és augusztus hónapokban, a növendékek gyakorlatilag, üzletekben volnának foglalkoztatandók.

A napi elfoglaltság akként volna beosztandó, hogy a tanítás reggeli 8 órától délután 1 óráig tartana. Délutánonként más napra való előkészüléssel foglalkoznának a tanulók.

Egy-egy időszakban 2 kisebb és 1 nagyobb tanulmányutat tennének a növendékek, hogy egyes kisebb és nagyobb üzleteket, forgalmi pontokat meglátogathassanak. E tanulmányi utak céljait ismeretek szerzése és az annyira szükséges látóköri szélesítése képezne.

Az iskolai tanítás anyaga három nagy csoportra volna osztandó, úgy mint:

I. Általános ismeretek.

1. Olvasmányok. Kiváló kereskedők élete. Hazánk s a külföld főképe a kelet, kereskedelmi élete. Különböző kereskedelmi gócpontok vonzó ismertetése.
2. Szép és folyó irás.
3. Polgári ügyiratok.
4. A magyar és világtörténetnek legfontosabb alakító eseményei.
5. A magyar alkotmány.
6. A magyar nemzeti irodalom kiemelkedő alakjai és főbb műveik.

II. Szakképzés.

1. Kereskedelem ismeret. Kereskedelmi törvények ismertetése.
2. Áruismeret különös tekintettel a fonó és szövő ipar érdekére.
3. Váltóismeret.
4. Kereskedelmi földrajz.
5. Kereskedelmi levelezés.
6. Kereskedelmi számtan.
7. Kereskedelmi történet.
8. Könyvvitelés.
9. Vegytan és fizika a kereskedelmi élet szolgálatában.

III. Nyelvismeret.

A román és német beszéd (tehát nem nyelv) tanítása a direct módszer alkalmazásával.

Hogy a jelzett tárgyakból mi és minő terjedelemben taníttassék, annak meghatározása a bizottság hatáskörén kívül esik és kiváló szakemberek feladata. — Kereskedelmi szakiskoláink mindenesetre részletes tanítástervvel és ennek kerestülvitelére nagy gondal készítendő utasítással látandók el.

A tanítói személyzetet 2 kereskedelmi szak- és 1 polgári iskolai, nyelv és történettudományi csoport-

ból képesített tanárral kellene megalkotni.

A kereskedelmi szakiskolák első évfolyamára legfőleg 30—30 tanuló volna fölveendő.

A tanulók mint kész kereskedősegédek lépnének ki az életbe. — Pár évi gyakorlati működés után közülök kellene kiválogatni az ügynököket.

Cimkórság.

(F. É.) -- Jó napot kegyelmes Uram! — De jó színben vagy méltóságos Uram! — Itthon van a Nagyságos Ur?! Igy beszélnek nálunk, ebben a tejjel-mézzel folyó Keleánban.

— Monsieur! — mondják mindenkinél Franciaországban.

— Herr! — szólítják egymást Németországban.

— Mister! — a címe Amerikában a honpolgárnak.

Mindebből azt láthatjuk, hogy a világ legnagyobb urai Magyarországon élnek, vagy talán egyebet lát a sociologus mindezekből? Talán azt, hogy nálunk az emberek nem arra fektetik a fősúlyt, hogy ki mennyit s mit produkál, hanem hogy azt a titulust, ami megilleti, esetleg meg sem illeti megkapja s hogy mindenki annak nézze, ami éppenséggel nem ő s legalább egy fokkal nagyobb címmel illesse, mint ami őt megilleti.

A cím a fő. A királyi, az udvari tanácsosság, a cs. és kir. kamarásosság, a nemesség, a báróság s az ezekhez hasonló kitüntetések, ezek izgatják a mi közéletünket s társadalmi életünket egyaránt. Mintha ebben merülne ki a jó hazafi, a hazájának hasznát hajtó polgár tevékenysége, mintha ebben kulminálna minden érdem s ez emelné a haza nagyságát, vinné előbbre kulturáját, szerezné meg gazdasági virágzását.

A cimkórság, ez volt a hanyatló nemzetek mindenkor átká. Itt rejtőzködik a méreg, mely az egész társadalmi életet megmérgezi, mely csirájában kibli a nemesebb intenciókat s mely végereálményében egész országok sirját megássa, egész nemzetek sorsát megpecsételi.

A cimkórság leküzdésére indított akciónak első követ, a parlament tanácskozása alapozta le. Amely azt kívánja, hogy senki, kinek módjában van a cimkórság malmára vizet hajtani, aki azáltal, hogy közel van ahhoz a konyhához, amelyben a különféle címekeket, kitüntetéseket gyártják, hogy ezeknek ne szabadjon mindezekből semmit sem elfogadniok. A képviselő ne legyen nemesítve, báróstitva, sem királyi, sem udvari tanácsosi méltóság ne diszithesse s egyéb kitüntetéseket sem szabadjon elfogadnia.

Ez az indítvány azonban csak a kezdet kezdete. Mert nemcsak a képviselők vágyakoznak gomblyukaik feldiszítésére, nemcsak azok egyetlen vágya a közönséges emberek közül való kiválás, nemesítés, báróstitás s egyéb által, nemcsak az ő névjegyük nyer nagyobb fényességet, ha azon a királyi, vagy udvari cím diszeleg. Oh nem! A polgári elem is utánozza azokat, kik a kiválóságot a címekeben s nem a tettekben, cselekedetekben találják.

A cimkórság, e veszélyes miazma kiirtására, az egyetlen helyes módszer, az összes címeke, kitüntetések eltörlése. Ne diszitse a kabátunk gomblyukát az a barbár korra emlékeztető fényes gyermekjáték, amelyeknek a különféle uralkodók szélséye, különféle neveket kölcsönzött. Ne adományozzuk a királyi udvari tanácsosi címekeket, mikor azok mindig csak címeke maradnak és soha egyetlen kitüntetett sem a királynak, sem az udvarnak tanácsot nem ad. Ne nemesítsünk, báróstitunk, sőt ellenkezőleg tegyük egyformává külsőleg az embereket, hogy azután ők maguk jöjjenek arra az eszmére, hogy az egyesek különbségét belső kiválóságokban találják meg.

Franciaországban az összes rendeleteket s címekeket eltörlték. Csak a legújabb kor hibás rendszere teremtette meg az egyetlen becsületrendet, kiváló honpolgári erények jutalmazására, de ott is már mozgalom indult meg, ez egyetlen s tényleg felesleges cicoma megszüntetésére.

Amerikában, a szabad polgárok ez államában, nem ismernek semmiféle külső megkülönböztetést. Ott mindenki annyit ér, amennyit belső tartalma értéknek megállapít. S ime ott látjuk a legnagyobb haladást a kultúra, s műveltség terjesztésében, ott a legnagyobb anyagi bőséget s ipar, kereskedelem hihetetlen előhaladását.

Ezek a példák vezéreljenek minket is cselekedeteinkben. Ezek a példák a folyamatos élet mintái. Ezekből meritett tanulság az élet iskolájából származnak s azokban csalódnai nem lehet.

Tekintsünk csak körül, a mi szűkebb társadalmi életünkben s látni fogjuk azt a szörnyűséges pusztítást, mit a cimkórság a társadalmi élet terén véghez vitt. Látni fogjuk azt az örületes hajszát a címeke s rangok után és látni egyuttal azt a petyhüdt, életuntsággal telített energiát, mit az ilyen egyedek egyéb közhasznu tevékenységeikben kifejteneik.

Le a címekekkel! De becsüljük meg az igazi értéket s ne a címeke, a titulusok nagyságában találjuk a polgárok közötti különbséget, hanem abban, hogy ki minő mértékben válik magának, családjának s egyben hazájának hasznára.

Ha majd nálunk is mindenki egy címet kap s ha a név tisztessége, a becsület szeplőtlenése lesz mindenkinél legszentebb kincse, akkor talán nálunk is más világot élünk s mi is bejutunk azon nemzetek sorába, kiknél a vagyon, a gazdagság s kultúra egy forrásból fakad.

Népnevelők munkaköre.

— Tanítói gyűlés. —

Az udvarhelyvármegyei ált. tanító egyesület udvarhelyi járási köre folyó hó 16-án tartotta őszi rendes gyűlését Agyagfalván, a tagok tömeges részvételével. Isteni tisztelet után az áll. el. iskola termében Paál Irén agyagfalvi tanítónő tartott kedves és szépen sikerült tanítást „az őszi hattyú, fecske, golya távozása” címmel. Kár, hogy ezen minta-tanítás az iskola termében folyt le és nem kint a szabadban. Nagyon szépen beillett volna az őszi hangulat, a természet

TÖRVÉNYKEZÉS.

Esküdtzéki tárgyalások.

Október hó 18-án, hétfőn vették kezdetüket városunkban az esküdtzéki tárgyalások, melyekről részletes tudósításunk a következő:

Első nap, okt. 18. Az első napon szándékos emberölés büntetével vádolt Kovács D. József oklándi közs. bíró került az esküdtek padja elé. Nevezett egyén azzal van vádolva, hogy tilosban talált marhák behajtása közben az oklándi határban, testvér bátyját Kovács Domokost agyonlőtte. A tárgyalás vezetője Bayler Kálmán kir. törv. elnök; szavazó bírák: Dr. Szepesi József és Nagy Kálmán kir. törv. bírák; jegyző: Constantinescu Viktor; a közzéadás pedig Dr. Révffy Zoltán kir. ügyész képviseli, míg a vádlott védelmét Dr. Hinléder Fels. Ákos látta el. A kihallgatások és tanuvalomások meghallgatása, nemkülönb a vád- és védbeszéd elhangzása után az esküdtek a vádtörvénnyel képező bűncselekményt főforogni látván, a bűnösséget megállapították, mire a törvény paragrafusait alkalmazó bíróság visszavonult s ezután az elnök kihirdeti az ítéletet, mely az enyhítő körülmények tekintetbe vételével: 8 évi fegyház és 10 évi hivatalvesztés. Az ítélet ellen vádlott és védője semmiségi panaszt jelentett be.

Második nap, okt. 19. Az esküdtzéki tárgyalások második napján, gyilkosság büntetékén kísérletével vádolva került Gábor György vargasi lakos a törvény elé, ki mostoha anyját, Molnár Istvánné szül. Rác Mária-t alaposan elverte. A tárgyalási elnök: Demény Ferenc, kir. ít. táblai bíró. Szavazó bírák: Dr. Voith Gerő és Gyarmathy Ferenc. Jegyző: Rend Aurél. A vádat Révffy Zoltán kir. ügyész, a védelmet Dr. Darócy Endre ügyvéd képviseli. A tanuvalomások, majd a vád- és védbeszéd meghallgatása után az esküdtek bűnösnek mondják ki a vádlottat, amelynek alapján a bírák meghozzák az ítéletet. A vádlott bűnösnek nyilvánítva, súlyos testi sértés büntetésében egy és fél évi fegyház büntetésre ítélik, melyből 1 év és 1 hónap vizsgálati fogságot kitöltöttnek vesz a bíróság. Az ítélet jogerős.

Harmadik nap, okt. 20. Az esküdtzéki tárgyalások harmadik napján Bíró Mózes 17 éves, zetelakai lakos gyújtogatás büntetékével vádolva került a bíróság elé. Elnök: Bayler Kálmán kir. törv. elnök. Szavazó bírák: Nagy Kálmán és Graffius Károly törv. bírák. Jegyző: Szabó Ignác. A vádat Szabó István képviseli, a védelmet Dr. Borosnyai Pál látja el. Az esküdtek a tanuvalomások, a vád- és védbeszéd után bűnösnek mondják a vádlottat, minek alapján a bíróság meghozza az ítéletet, mely áll 1 évi börtön és 5 évi hivatalvesztésből. Ítélet jogerős. (Folytatjuk.)

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL*

Egy székely ember meggyőző nyilatkozata.

Tek. Szerkesztő Ur!

Szíveskedjék helyet adni becses lapjában a következő soroknak.

Szükségesnek látom tájékoztatni kiscgazda társaimat azon természetéről, melyet a Dorner-féle ikerváltó eke használata után értem el. Ugyanis községemben a burgonyát eke után szokták ültetni. Elég helytelen, de szapora eljárás. Magam is ezen ültetési módot hasz-

* E rovatban megjelent közleményekért a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

náltam a munkaező megtakarítása miatt. Az idei tavaszon egyik földemet két részre osztva, egyik felében a Dorner-féle eke után, másik felében, mely trágyázva is volt, a miskolci eke után ültettem a burgonyát. Az eredmény teljesen szembevetendő. A Dorner-féle ekevel elkészített földben, bár sovány is volt az, kétannyi termésem lett, mint a miskolci ekevel szántott kövér talajon. A termés minősége is nagyon különböző. Előbbi területen nagy gumók, utóbbiban kicsiny, elcsenevészedett termés lett. Ez egészen világos dolog, mert a Dorner-féle eke porhanyón, széttörve szánt, a földet nem hagyja összelapultán s így a burgonya könnyedén helyezkedhet el a földben s nőhetett nagyobbra.

A Dorner-féle eke előnye az őszi vetésnél is bebizonyosodott. Bodó Dániel, földemszomszédos birtokosa korábban vetette el buzáját mint én, természetesen miskolci ekevel. Mikor én vetettem az őszi ekeket, az ő vetése már csirában állott. Én a Dorner-féle ekevel dolgoztam fel földemet. A mag a puha földben gyorsan kelt s fejlődésében sokkal előbb áll, mint szomszédomé. Kíváncsi ezt megnézni, szívesen megmutatom. Tartozó kötelességemnek ismerem, kiscgazda társaim javára, ezen körülményeket tudomásra hozni. Magam részéről melegen ajánlom a földmivelő társaimnak, elhagyva a miskolci eket, térjenek át a Dorner-féle ikerváltó ekeire, mely sokban felette áll az előbbinek.

Kiváló tisztelettel a Tek. Szerkesztő urnak.

Székelyszentkirály, 1909. okt. 19.

Berze Lajos, földmives.

Grammofon és kütűnő lemezek

gyári árban kaphatók Betegh Pál könyv- és papírkereskedésében.

Tüzifa eladás.

Zsigmond-telepi fűrésznél (Zetelaka mellett) első minőségű, száraz bükkhasábra kapható. Nem usztatott fa!

Ára ölenként (4 ürmeter) 16 korona Mintaélek helybeli faraktáramban; az állomási épülettel szemben; megtekinthetők. (Ugyanott fuvarosok is szerezhetők.)

Klein Zsigmond.

Alkalmazást nyer:

Tanuló fűszer- és lisztüzletben ellátással vagy rendszeres fizetéssel;

Bolti szolgának 15-18 éves, értelmes fiú;

Pénzkezeléssel megbízható nő a fűrészgári és gőzalmi irodában;

Fiatal ember, aki írás és számolási képességgel bír s az üzleti szokásokban magát tovább képezni kívánja, havi megfelelő fizetéssel **Fabian József** gőzalmi és fűrészgári irodájában, illetve fűszer és lisztüzletében **Székelyudvarhely**.

FOGORVOS

Perl József

Amerikan Dentist

Közelebről Székelyudvarhelyre
o o érkezik. o o

8831 - 909. tkvi.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1906. évi július hó 6-án 14114-906. I. M. E. I. szám alatt elrendelte, hogy az oklándi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatósághoz tartozó **Székelymuzsna** község telekkönyveiben felvett mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX. 1889. évi XXXVIII. és 1891. évi XVI. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX. t. c. cikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatosan a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése fogatosítottassék.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1909. évi november hó 22-én fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. mindazok a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t. c. 15-18 és az 1889. XXXVIII. t. c. 5. 6. 7 és 9 §-ai értelmében szükséges adatokat

megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, a vagy oda hassanak, hogy az át ruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is ejlesnek.

3. azok kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa véget a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől el esnek.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Oklánd, 1909. évi október hó 15-én

Kelemen Kálmán
kir. albiró.

TÖRLEY PEZSGÓ

Névjegyek,
Meghívók,
Eljegyzési
és Esküvői
vámint gyász-
jelentések,

ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál
villamos územre berendezett könyvnyomdát és könyvkötő-intézetet Székelyudvarhely, Kossuth-utca 81. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket azonnal elintézi.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényénél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K.1.40 és K.2.- és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. D: Richter gyógyszerár az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

IZES! JO KIVITEL! MÉLTÁNYOS ÁRAK!

DIVATOS ÉKSZEREK

FÜLBEVALÓK. KARKÖTŐK. NYAKÉK. GYURUK. MELLTŰK. ÓRAK. LANCZOK. ZSŰZUK. ÉVŐSZOKOK. EZÜST DISZTARGYAK. LEGNA. GYÖBB VALASZTEKA ES BESZERZESI FÜRRAKA.

ZIRNER TESTVÉREK
UTODA LISZT MŰGŐ
BUDAPEST, IV. VACZI-UTCA 5.
SZEMBEN A KRISTOFFERRELL! PONTOS SZÁMME ŰGTELJUNK!
ALAPITATTOTT 1834-ben
KELLŐ BIZTOSÍTÉK MELLETT VIDÉKRE IS SZÍVESSEN KÜLDÖK VALASZTEKOT.